

TEMA 2. Les migracions.

MIGRACIONS 1

- **Migracions: moviments espacials de població** que surt dels seus **llocs d'origen** per dirigir-se a una altra regió o **país de destinació**.
- Cal distingir entre **emigració** o sortida de la població d'un lloc, de la **immigració** o arribada de població a un territori.

- **Emigració:** sortida de població d'un lloc per ocupar-ne un altre
- **Immigració:** arribada de població a un territori procedent d'un altre.
- **Saldo migratori:** I - E

MIGRACIONS 2

- En les migracions conflueixen **dos drets**:

1.- el de les persones per a establir la seva residència on creguin convenient .

*Article 13 de la **Declaració Universal dels Drets Humans***

- *Tota persona té dret a circular lliurement i a triar la seva residència dins les fronteres de cada estat*
- *Tota persona té dret a sortir de qualsevol país, àdhuc el propi, i a retornar-hi*

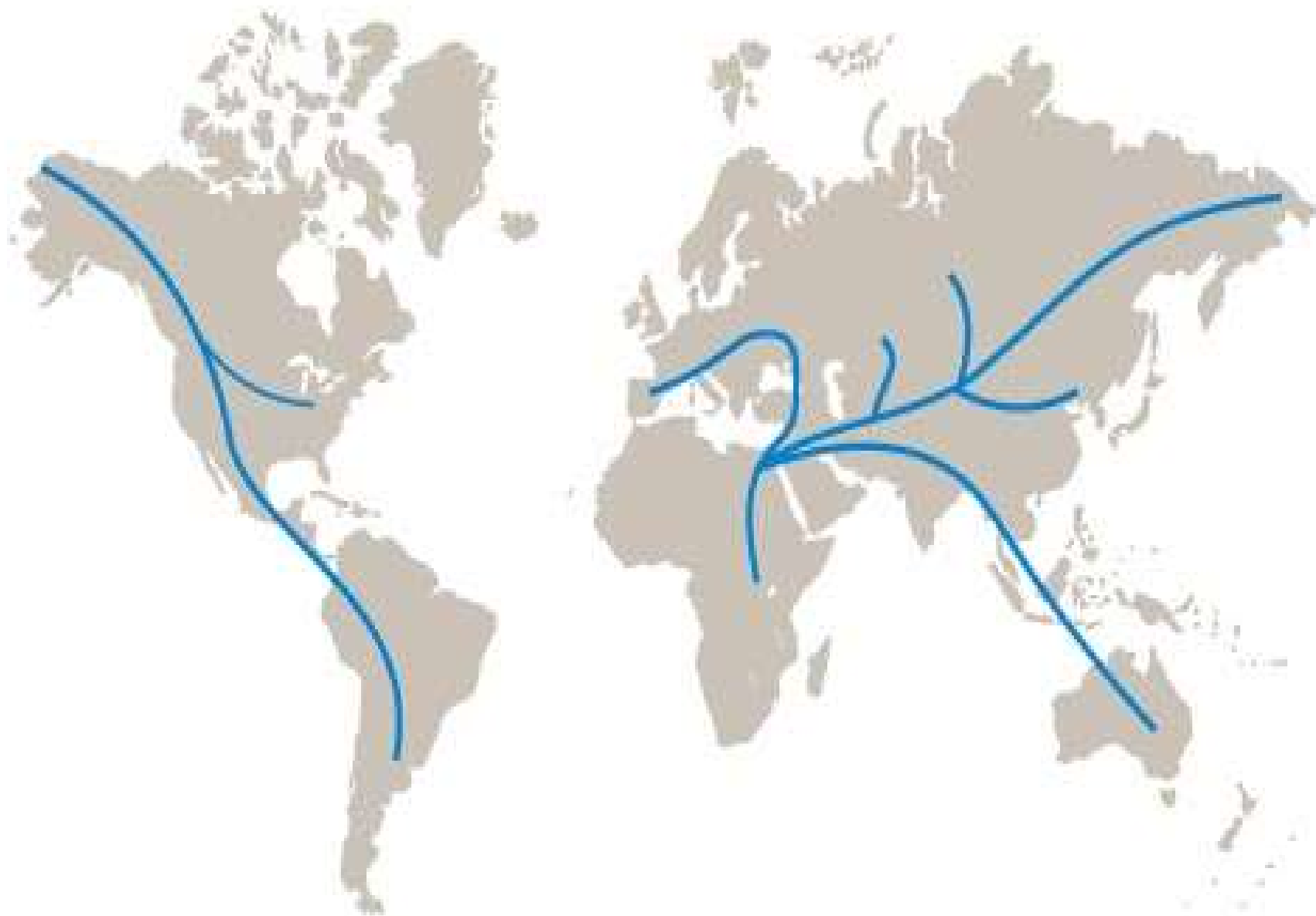
2.- el dels estats de regular el nivell demogràfic i la distribució de la població en el seu territori, en funció dels recursos existents

- Les migracions tenen importància perquè tenen conseqüències:

1. **demogràfiques**: creixement o descens de la població d'un lloc
2. **econòmiques**: ocupació, atur, entrada divises, etc
3. **socials**: canvis culturals, problemes d'integració, etc.

Les migracions històriques han poblat el món: 4 exemples

- 1. Origen africà de l'home.** L'espècie Homo s'expandeix per tot el món ara fa **1.800.000 anys** des d'Àfrica
- 2. Celtes, bàrbars (s. IV - V) cap a l'interior de l'Imperi romà: desaparició de l'imperi romà d'occident.**
- 3. migracions transoceàniques dels europeus:** els grans descobriments geogràfics van impulsar les migracions.
 - A partir del s. XVI i especialment el s. XIX
 - des d'Europa cap Amèrica,Àfrica,Austràlia

Tipus de migracions

A.- Segons el desplaçament

1. Interiors
2. Exteriors
 - Internacionals
 - Transoceàniques

B.- Segons la durada

1. Estacionals
2. Temporals
3. Definitives

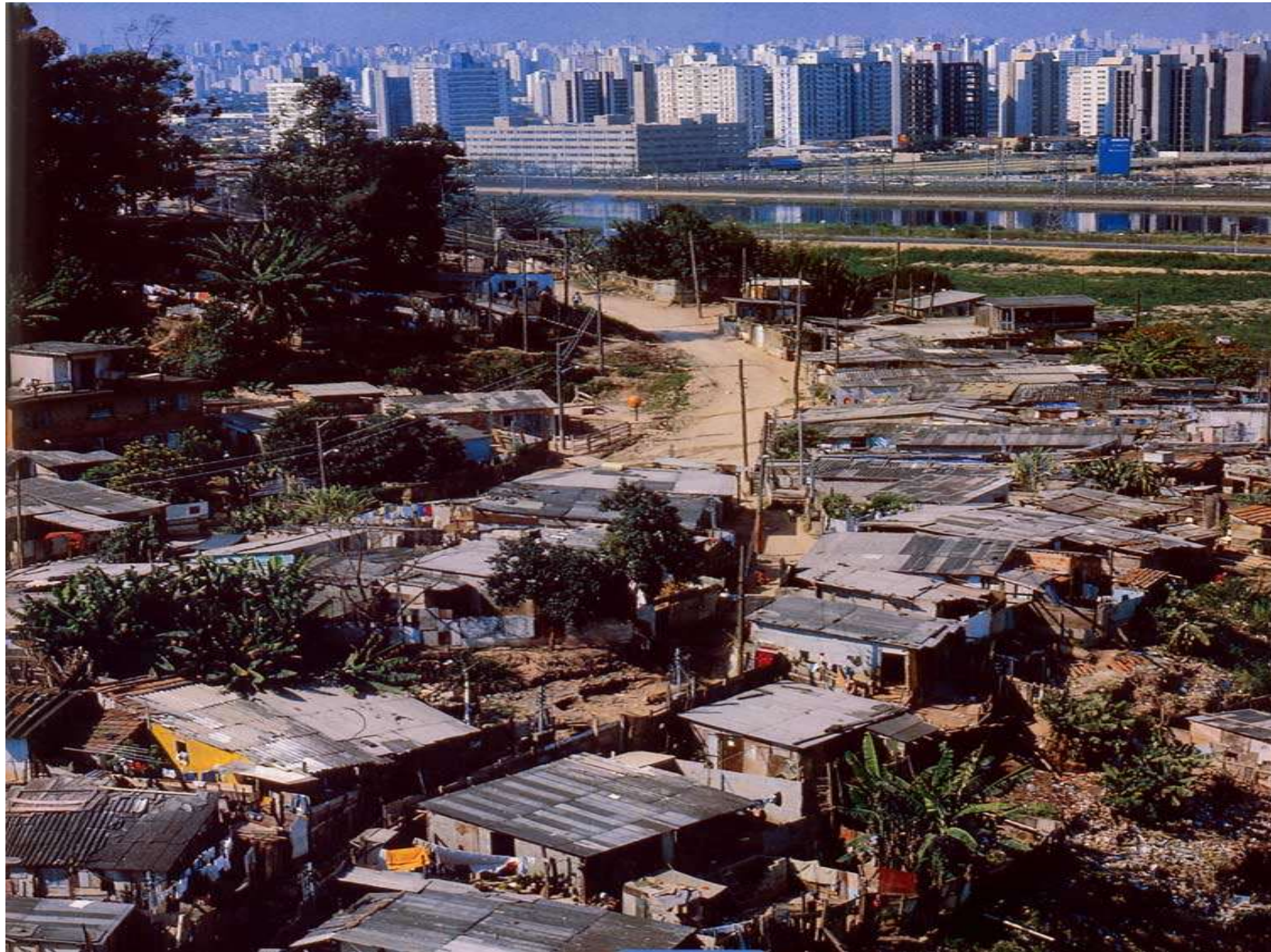
C.- Segons la causa

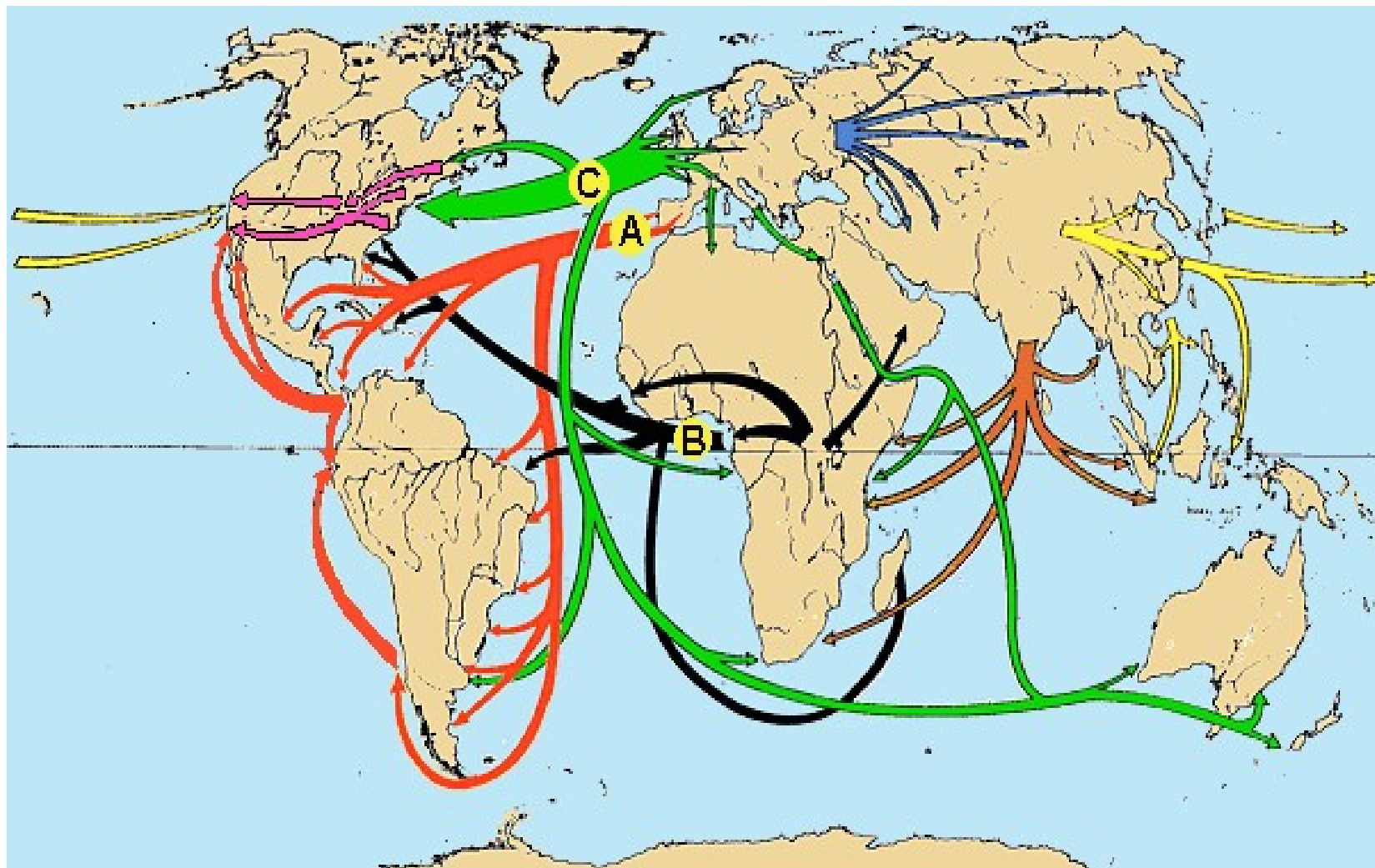
1. Econòmiques
2. Polítiques
3. Culturals
4. Religioses
5. Degudes a catàstrofes naturals

D.- Segons la llibertat de l'individu

1. Voluntàries
2. Forçades

L'èxode rural provoca l'aparició de barris marginals construïts amb materials de desguàs a l'entorn de les principals ciutats del Tercer Món

Fluxos migratoris
des del s. XVI fins
la 2a Guerra Mundial

- A** → s. XVI-XVII espanyols i portuguesos
- B** → s. XVII-XVIII tràfic d'esclaus
- s. XIX treballadors indis
- C** → s. XIX-XX grans emigracions europees
- s. XIX-XX emigracions asiàtiques
- s. XIX-XX colonització de l'Oest americà
- s. XIX-XX colonització de la Sibèria

EXILIATS REPUBLICANS ESPANYOLS EN CAMPS DE REFUGIATS A FRANÇA

Camps de refugiats sahrauís que porten més de 35 anys sense poder tornar d'on van sortir, la seva llar, al Sàhara Occidental, la seva terra, ara ocupada pel Marroc en contra de las resolucions Internacionals de l'ONU.

Conseqüències de les migracions 1

Llocs de sortida: països emissors

1. **disminueix la població** i la pressió demogràfica
2. descens de **treballadors**
3. disminueix l'**atur**
4. **envelliment** de la població que dóna lloc a un descens de la natalitat i un augment de la mortalitat
5. Importància econòmica de la rebuda dels **estalvis** dels treballadors de l'estranger (divises)

Regions d'arribada: països Receptors

1. augment de la població
2. reben una **població jove productiva i "barata"**
3. augment del nombre de **treballadors**
4. **rejuveniment** directe de la població
5. augment de la **natalitat**, rejuveniment indirecte
6. afavoreixen la **urbanització**: creixement de les ciutats

Conseqüències de les migracions 2

- **Afavoreixen la difusió cultural i el progrés.**
 - difusió de la cultura anglosaxona i llatina
 - difusió de conreus i tècniques agrícoles.
 - afavoreixen el desenvolupament econòmic
- **Problemes d'integració social**
- **Conflictes de racisme i xenofòbia**
 - Aspecte, llengua, costums, religió...

Les migracions actuals

- En el món globalitzat d'avui, els corrents migratoris més importants estan causats per raons econòmiques i els formen:
 - **treballadors qualificats:** executius, investigadors, esportistes, que van indistintament d'un lloc a un altre del món
 - **treballadors no qualificats**, que van des dels països pobres als països més desenvolupats.
 - són els que formen el grup més nombrós
 - emigren per millorar el seu nivell de vida.
 - els punts d'emissió més importants són:
 - territoris del sud-est asiàtic: emigren cap als països desenvolupats, també Aràbia Saudita i països del golf
 - països d'Àfrica: generalment es dirigeixen cap a Europa
 - països de l'est d'Europa: integrats a la Unió Europea però amb un desenvolupament econòmic menor és dirigeixen cap als països més desenvolupats

Principales flujos migratorios a fines del siglo xx y principios del xxi

MOVIMENTS MIGRATORIS ACTUALS

- Migracions americanes i frontera de Mèxic
- La gestió de la immigració a Itàlia
- L'alcaldessa de Lampedusa
- Migracions a la mediterrània. El cas d'Itàlia

MOVIMENTS MIGRATORIS A ESPANYA

Emigració espanyola a Amèrica a la primera meitat del segle XX.

Arribada d'immigrants africans a l'Estat espanyol actual.

La immigració contribueix a l'augment de la població.

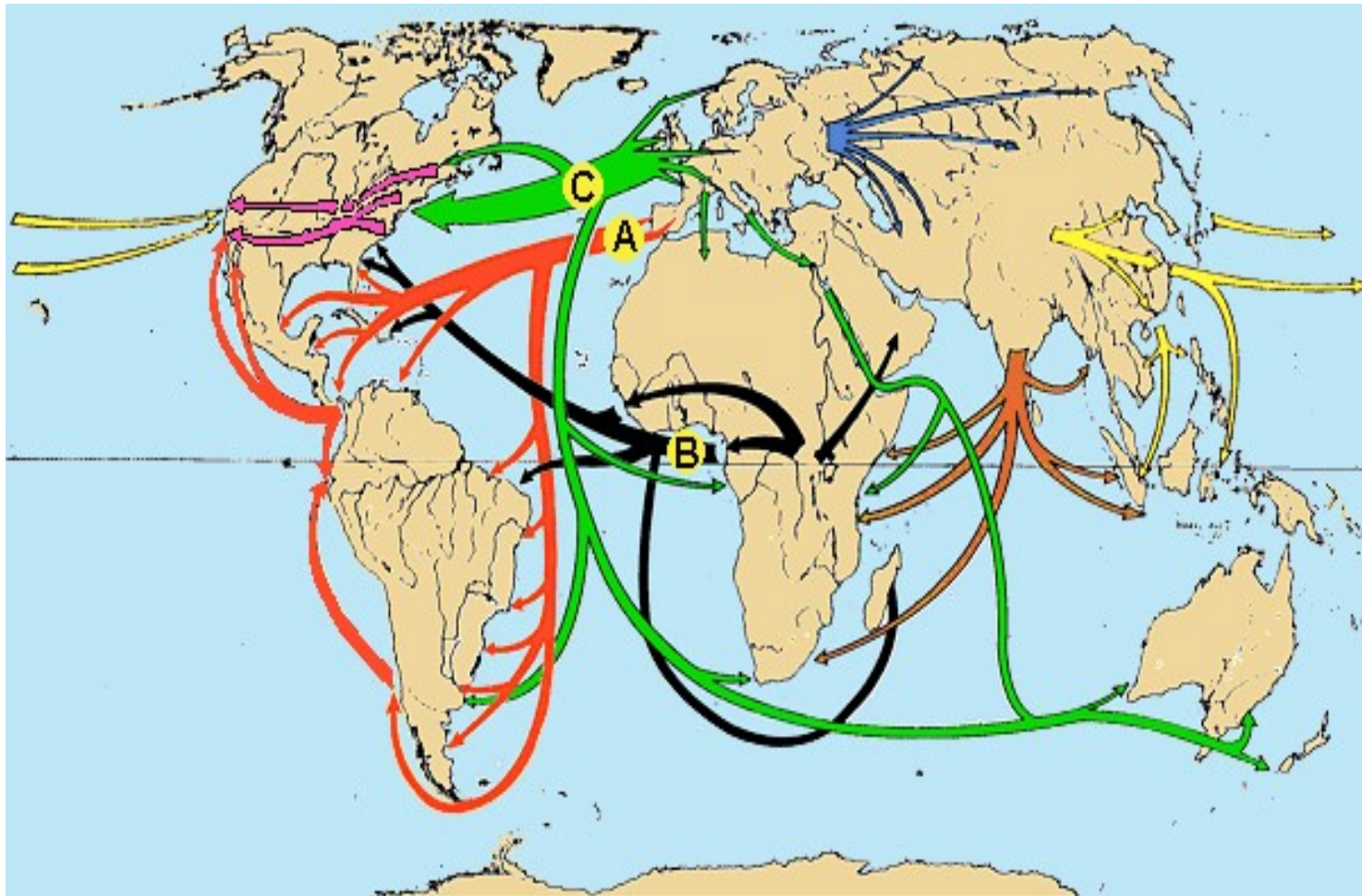

MOVIMENTS MIGRATORIS A ESPANYA

1. Migracions Transoceàniques històriques

2. Migracions modernes:

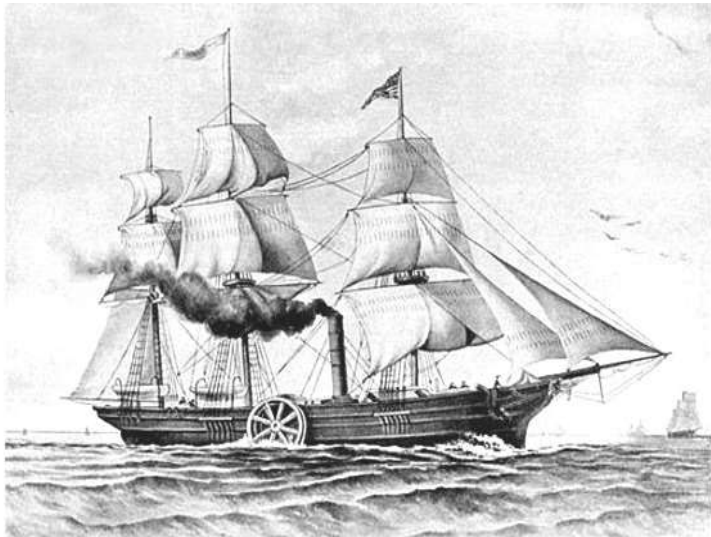
- Exili Guerra Civil
- Migracions Interiors. Camp-ciutat
- Migracions exteriors

Fluxos migratoris
des del s. XVI fins
la 2a Guerra Mundial

- A** → s. XVI-XVII espanyols i portuguesos
- B** → s. XVII-XVIII tràfic d'esclaus
- s. XIX treballadors indis
- C** → s. XIX-XX grans emigracions europees
- s. XIX-XX emigracions asiàtiques
- s. XIX-XX colonització de l'Oest americà
- s. XIX-XX colonització de la Sibèria

- 1819 el primer vaixell que creua l'Atlàntic amb veles i vapor tarda 27 dies
- el 1847 es pot fer la travesia en 15 dies

"SAVANNAH". El primer buque de vapor que cruza el Atlántico en 1819. Fue de Estados Unidos a Inglaterra, en parte a vela y en parte a máquina,

EMIGRACIÓ CAP A L'ARGENTINA

Anys	Emigrants espanyols
1857-1860	3 370
1861-1865	6 401
1866-1870	16 226
1871-1875	28 458
1876-1880	16 068
1881-1885	23 133
1886-1890	135 709
1891-1895	36 450
1896-1900	95 264
1901-1905	146 774
1906-1910	505 884
1911-1915	484 004

EMIGRACIONS TRANSOCEÀNIQUES

Països	1951	1953	1955
Argentina	32320	13560	13504
Veneçuela	10819	12306	26277
Brasil	7561	11861	10206

MOVIMENTS MIGRATORIS A ESPANYA

1. Migracions Transoceàniques històriques

2. Migracions modernes:

- Exili Guerra Civil
- Migracions Interiors. Camp-ciutat
- Migracions exteriors

- Durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939) uns **500.000 espanyols** van haver d'exiliar-se i traspasar la frontera per **por a les represàlies del règim autoritari franquista.**
- Els principals països de destí varen ser **França, Argentina i Mèxic**
- Es tracta doncs d'una **emigració forçada per motius polítics.**

EXILI REPUBLICÀ

EXILI REPUBLICÀ

Dues imatges del Coll de Belitres (Portbou), el febrer de 1939. Fotos: Manuel Moros © Fons Peneff

EXILI REPUBLICÀ

Fotos de **Robert Capa** preses al camp d'Argelers els mesos de febrer i marc de 1939, de l'exposició "La maleta mexicana" (Magnum Photo / International Center of Photography de Nueva York)

MIGRACIONS INTERIORS CAMP-CIUTAT

- **Migracions interiors** entre 1950 i 1970
- **Èxode rural: l'Estat passa de ser rural a urbanitzat.**
 - Principals àrees d'immigració:
Barcelona, Madrid, País Basc
- El flux migratori es calcula en **uns 5 milions** de persones

PROVÍNCIES EMISSORES D'EMIGRANTS

- Les comunitats autònomes amb un nombre més gran d'emigrants van ser: **Andalusia, Extremadura, Castella la Manxa, Múrcia, Castella i Lleó, La Rioja, Cantàbria, Astúries, Illes Balears i Galícia.**
- Els llocs de destinació oferien **perspectives laborals millors** que en les zones d'origen, on hi havia un nombre elevat d'atur

PROVÍNCIES RECEPTORES D'EMIGRANTS

- **Barcelona, Madrid, Guipúscoa, Biscaia, València, Alacant, Saragossa, Valladolid i Navarra**
- Els llocs de rebuda d'immigrants van haver de fer front a la dificultat d'acollir un nombre elevat de persones que no disposaven de les condicions adequades: **faltaven habitatges** on poguessin viure els immigrants i les infraestructures eren força deficientes.
- Els immigrants es van haver d'anar adaptant a aquestes limitacions de les zones de destinació

SALDOS MIGRATORIS ENTRE EL 1961 I EL 1970

Comunitats autònomes	Saldo (en milers)
Andalusia	-843,8
Aragó	-34,3
Astúries	-31,3
Canàries	19,4
Cantàbria	-14,5
Castella i Lleó	-466,4
Castella-La Manxa	-485,5
Catalunya	720,0
Comunitat de Madrid	686,6
Comunitat Valenciana	302,7
Extremadura	-378,2
Galícia	-229,2
Illes Balears	-73,7
La Rioja	-12,5
Navarra	18,5
País Basc	256,1
Regió de Múrcia	-101,6

- Les comunitats que van perdre més població durant els anys 1961 i 1970 com a conseqüència de l'emigració van ser: **Andalusia, Castella la Manxa, Castella i Lleó, Extremadura i Galícia.**
- Els habitants d'aquestes comunitats **emigraven perquè a les zones rurals la situació econòmica era pitjor** que a les industrialitzades per motius diversos
 - A **Andalusia i Extremadura** la població era molt nombrosa i els **jornalers tenien problemes greus d'atur**
 - A **Galícia** hi predominava el **minifundi** i això repercutia en l'escassetat de terres i la pobresa consegüent

1966 SOMORROSTRO ACTUAL VILLA OLIMPICA

1/3 de la població catalana actual ha nascut fora de CATALUNYA.

Anys 60 molts immigrants espanyols: Andalusia/Extremadura

MIGRACIONS INTERIORS CAMP-CIUTAT

Emigració cap a Europa anys 1950-70

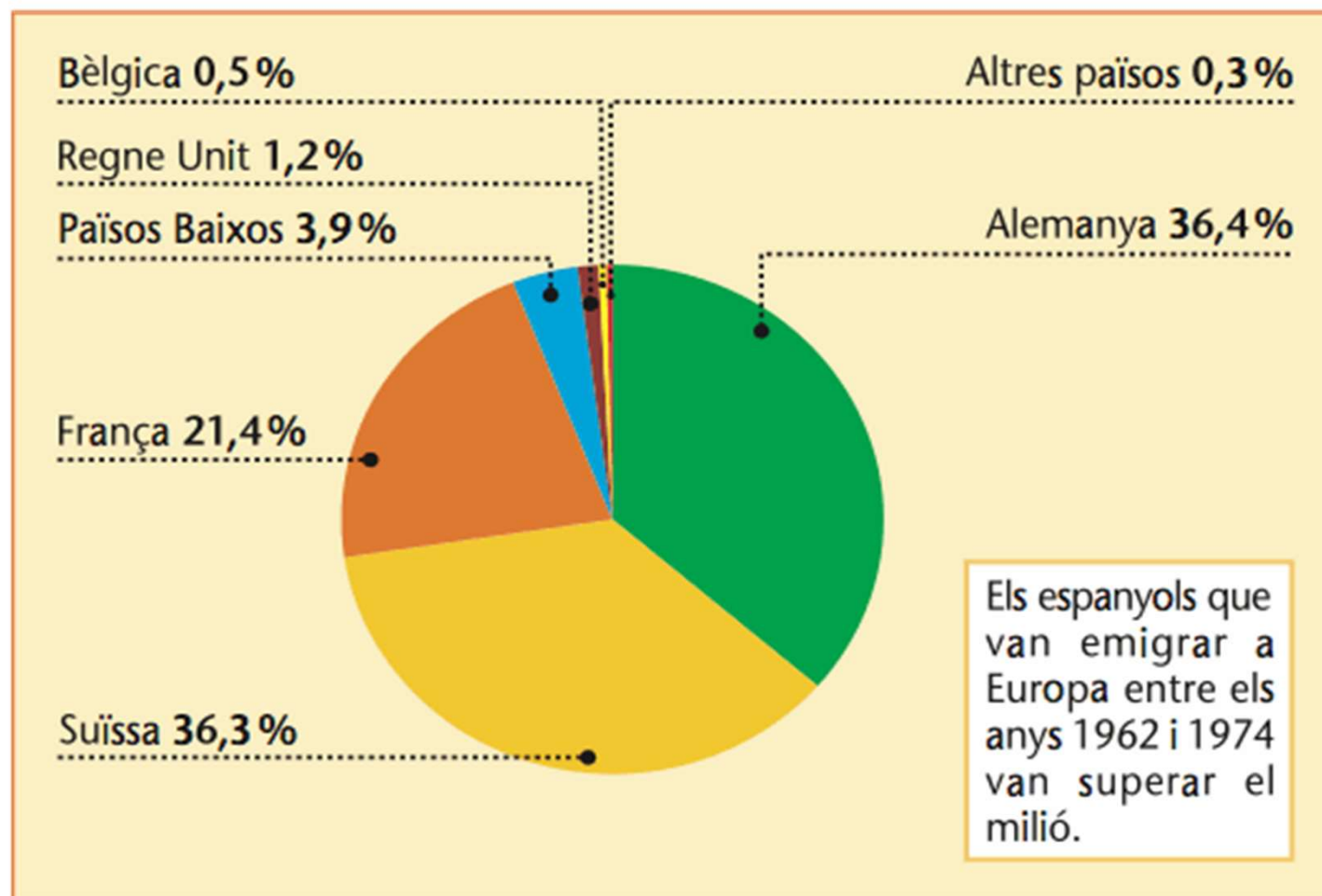
Migracions exteriors espanyoles: entre els anys 50 i 70 més de **2 milions** d'espanyols van cap Europa a buscar feina.

EMIGRACIÓ ESPANYOLA A EUROPA ENTRE EL 1960 I EL 1969

Països	Emigrants	Països	Emigrants
Alemanya	444 119	Regne Unit	96 364
Bèlgica	41 688	Suïssa	361 634
França	426 529	Altres països	7 579
Països Baixos	48 000	Total	1 425 913

- **Alemanya, França i Suïssa** van ser els països que van rebre més immigrants espanyols
- Els immigrants espanyols es dedicaven a **feines que requerien poca preparació tècnica**, com per exemple l'agricultura, la construcció, la mineria o la indústria
- L'arribada dels treballadors espanyols comportava **grans avantatges als països receptors** ja que eren mà d'obra barata i poc conflictiva. La **flexibilitat laboral** era molt àmplia i per aquest motiu els empresaris els podien contractar només temporalment

EMIGRACIÓ ESPANYOLA A EUROPA, 1962-1974. PRINCIPALS PAÏSOS DE DESTINACIÓ

ESPANYA: DE PAÍS D'EMIGRANTS A PAÍS D'IMMIGRANTS

- A la darrereria del segle XX, Espanya, degut al seu desenvolupament econòmic es converteix en un **país receptor d'immigració**.
- Cal tenir en compte **4 grups d'immigrants**:
 - Emigrants procedents **de països menys desenvolupats** d'Àfrica, Amèrica llatina, Àsia i Europa de l'est. És el grup majoritari
 - **Persones jubilades** procedents de països centre europeus i Europa del nord
 - **Treballadors qualificats**
 - **Refugiats** polítics

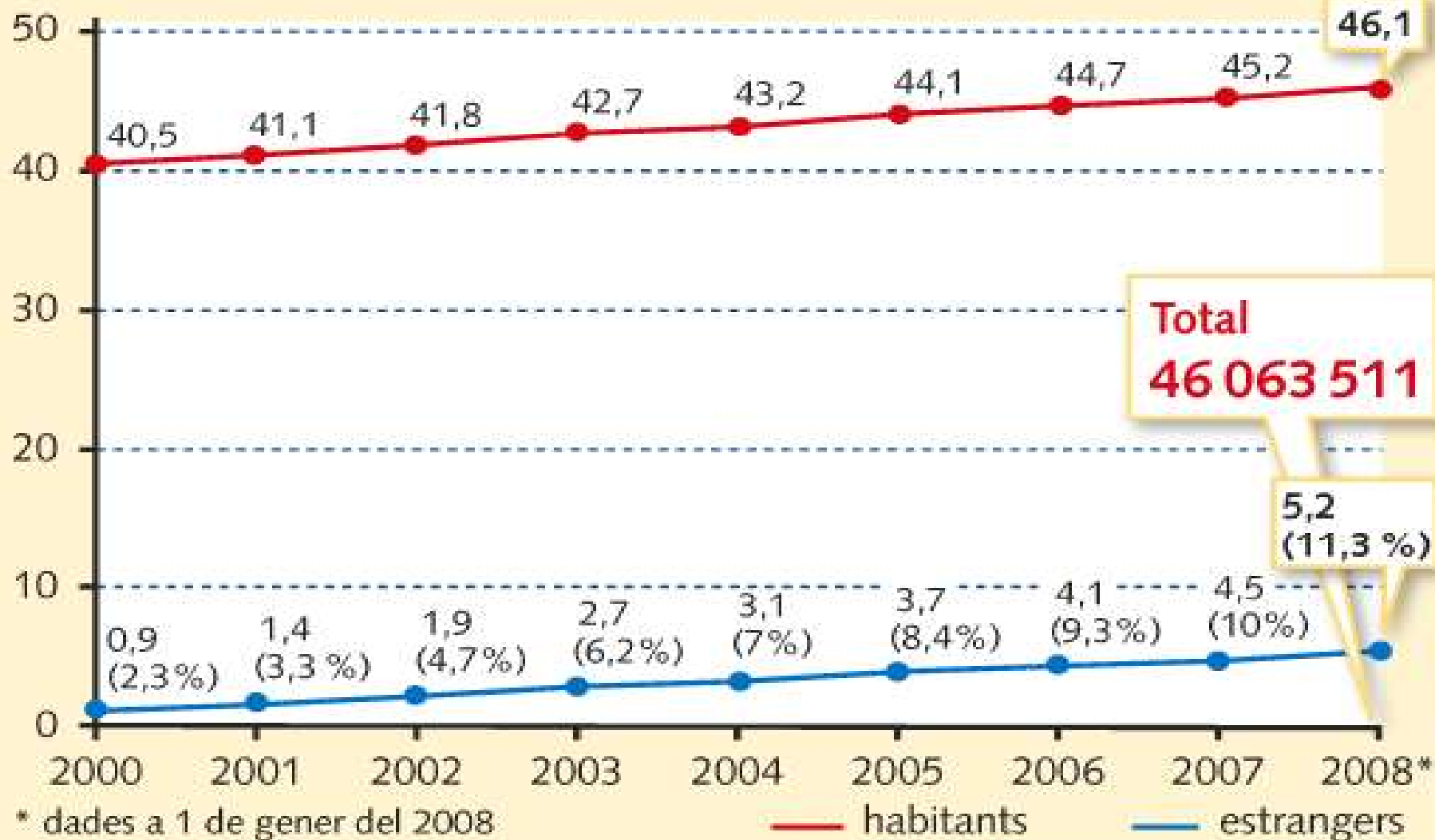
MIGRACIONS RECENTS A ESPANYA

- El 2015 un **9,5%** de la població espanyola eren estrangers, uns **4,5 milions** de persones.
- La majoria dels immigrants que arriben a l'Estat ho fan majoritàriament en **avió, ferri, automòbil i autocar**.
- El cas de les **pasteres i caiucos** es tracta habitualment pels mitjans de comunicació **no per la importància en volum** de persones sinó per ser sovint una **tragèdia humanitària**
 - Des del nord del Marroc suposa un viatge de **14 quilòmetres (estret de Gibraltar)**. Des del nord del Senegal l'objectiu és el **sud de Tenerife** (travessia de més de **1.200 quilòmetres**)

POBLACIÓ EMPADRONADA A ESPANYA

milions d'habitants

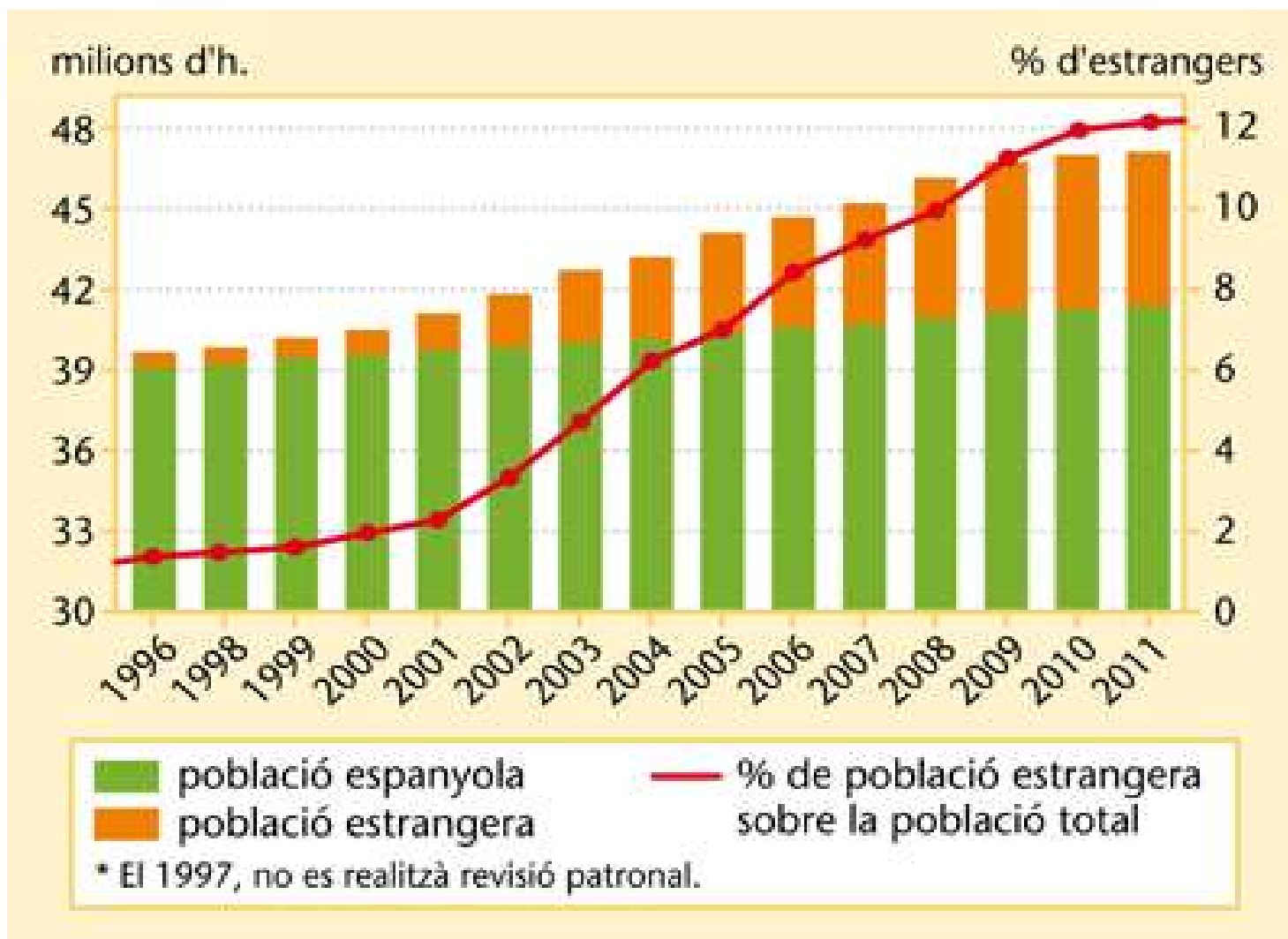

A IMMIGRACIÓ EL 2008

- La comunitat amb un percentatge més gran d'immigrants és **Balears**
 - Clima i bons serveis com a elements d'atracció de jubilats d'Europa central i nord. Destaca el col·lectiu alemany
- En segon lloc trobem **Catalunya, País Valencià, Madrid, Canàries, Múrcia i la Rioja**

LA POBLACIÓ RESIDENT A ESPANYA

PROCEDÈNCIA DELS ESTRANGERS RESIDENTS A ESPANYA EL 2011

País	Total d'estrangers	País	Total d'estrangers
Romania	864 278	Bolivia	197 895
Marroc	769 920	Alemanya	195 842
Regne Unit	390 880	Itàlia	187 847
Equador	359 076	Bulgària	172 634
Colòmbia	271 773	Xina	166 223

MIGRACIONS RECENTS A CATALUNYA

- Catalunya ha passat de tenir prop de **dos milions d'habitants el 1900** a superar els **set milions i mig d'avui dia**.
- Aquest **creixement poblacional, s'explica** en bona part, **per les diferents onades migratòries que ha tingut Catalunya**
 - població **no nascuda al país** representa vora un **36% del total**
- De les **onades migratòries modernes** que ha experimentat Catalunya, cal destacar les següents:
 - **onada migratòria dels anys 50-70** que correspon a persones procedents de **Andalusia, Aragó, Castella la Manxa, Castella Lleó i Galícia**.
 - **onada migratòria de finals del segle XX i principis del XXI** procedents d'arreu del món.

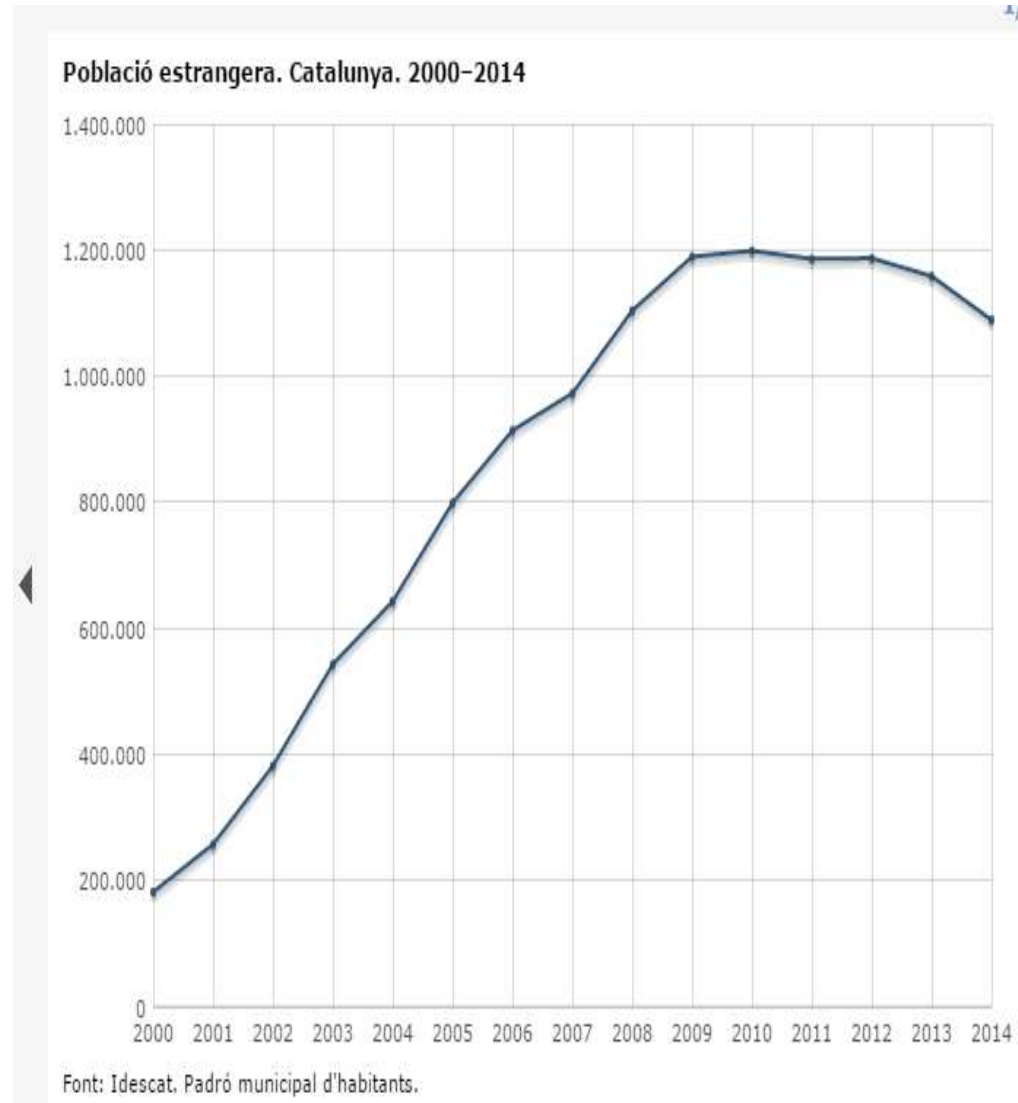
POBLACIÓ ESTRANGERA

Any	Població estrangera	% sobre la població total catalana
2000	181 590	2,9
2001	257 320	4,0
2002	382 020	5,8
2003	543 008	8,1
2004	642 846	9,4
2005	798 904	11,4
2006	913 757	12,8
2007	972 507	13,5
2008	1 103 790	14,9

- La Població estrangera a Catalunya ha augmentat des del 2000 al 2008 en **més de 900.000 persones**
- El pes d'aquesta població respecte el total **ha augmentat de manera notable** ja que si el 2000 representava el **2,9%** el 2008 passa a representar el **14,9%**
- L'explicació a l'augment s'ha de buscar en les **possibilitats laborals que tenien els immigrants**
- Cal considerar de manera diferent els ciutadans de **Romania i Bulgària** que pel fet de ser de països de al Unió Europea tenen possibilitat de circular lliurement

Evolució de la població estrangera resident a Catalunya

- En el període **2000 al 2010** la població estrangera experimenta un fort creixement ja que passa dels **181.590 als 1.198.538 persones**, passant del **2,9% al 16%** de la població.
- Expliquen aquest creixement els **efectes dels processos de regularització més el moment d'expansió de l'economia catalana**.
- A partir del **2010 el nombre d'estrangers comença a baixar**.
 - actualitat, un **14,4 %** de la població (IDESCAT 2015)

	2012	2013	2014
Catalunya	15,7	15,3	14,5
Espanya	11,2	10,9	10,1
Zona euro	:	:	:
Unió Europea	:	:	:

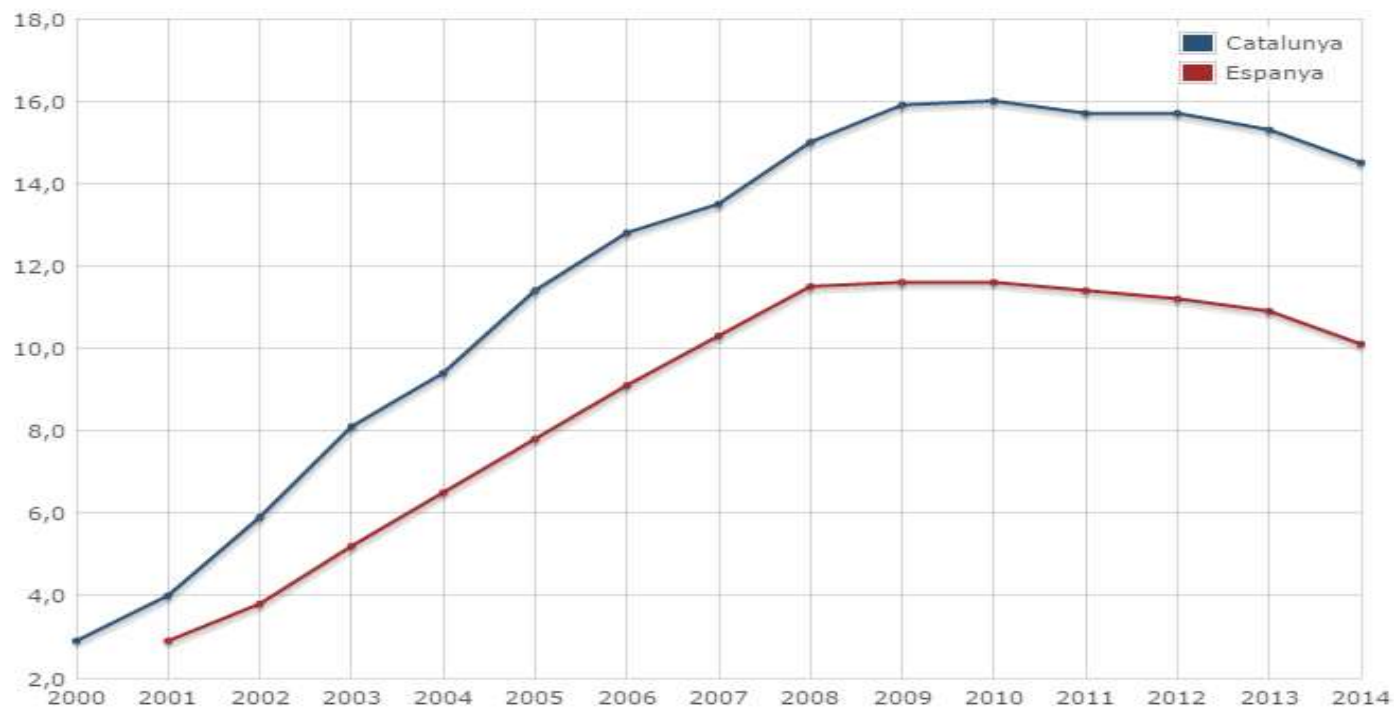
Unitats: %.

Font Catalunya: Idescat. Font Espanya, zona euro i Unió Europea: Eurostat.

: No disponible.

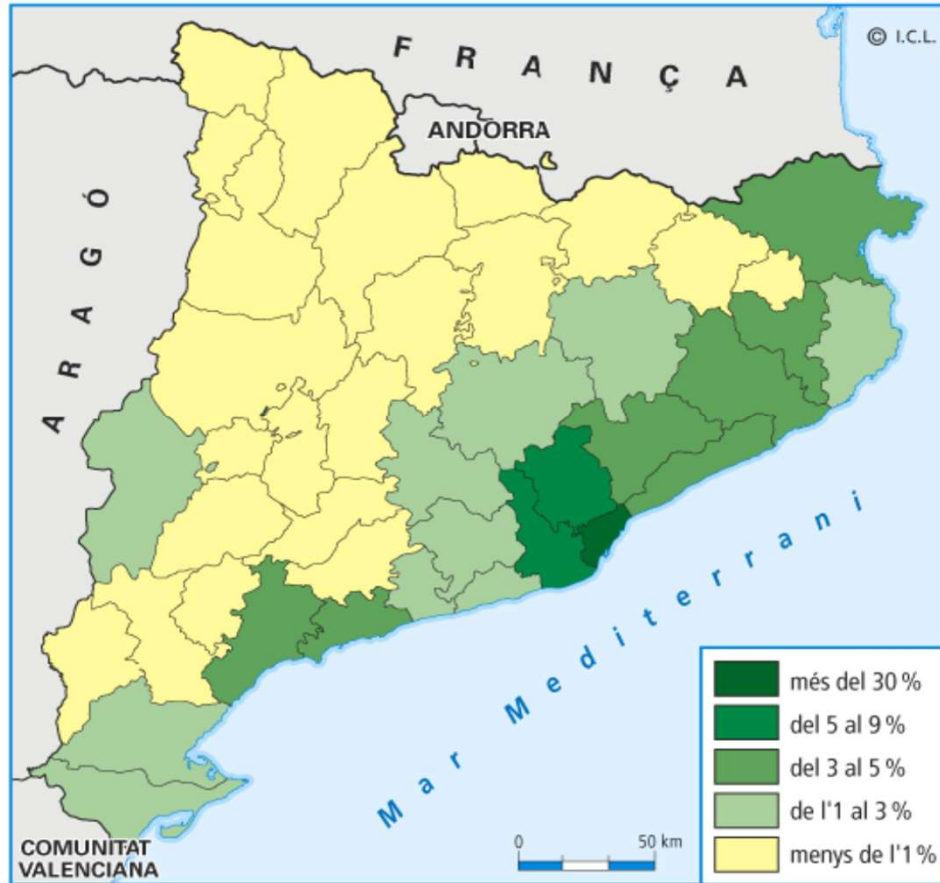

Percentatge de població estrangera. 2000-2014

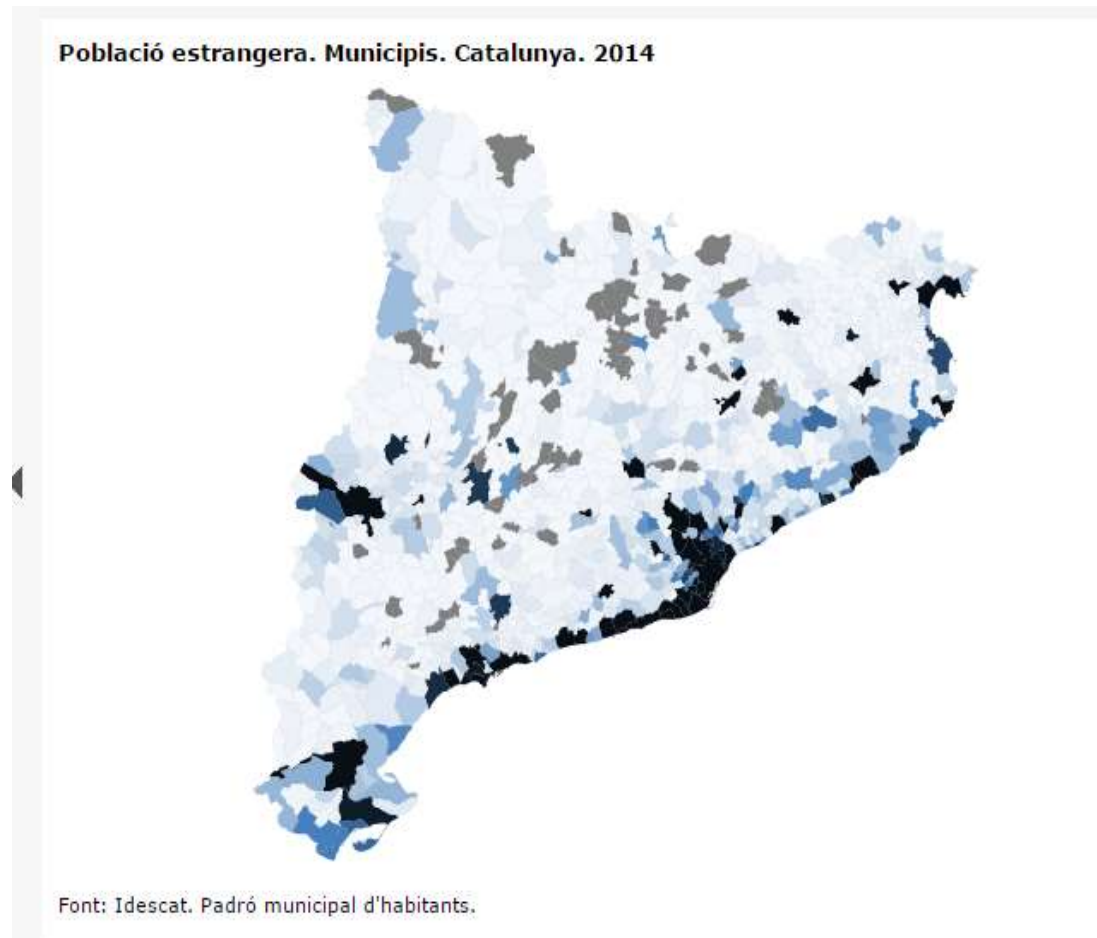
Font Catalunya: Idescat. Font Espanya, zona euro i Unió Europea: Eurostat.

RESIDENTS ESTRANGERS A CATALUNYA EL 2008

- La comarca amb més estrangers és el **Barcelonès** amb una gran diferència respectes les altres. La segueixen el **Baix Llobregat i el Vallès Occidental**
- També és rellevant la presència d'immigrants al **Baix Camp, Tarragonès, Vallès Oriental, Maresme...**
- Les comarques amb **menys estrangers són les d'interior i les de muntanya**
- Les diferències de volum en el nombre d'immigrants **respon a la diferent oferta laboral** de cada comarca

Distribució territorial dels residents estrangers a Catalunya 1

- La immigració té una **desigual incidència territorial**.
- **Les comarques més poblades** agrupen el major nombre d'estrangers.
 - A l'**àrea metropolitana de Barcelona**, entre les comarques del **Barcelonès** (35% de la població estrangera de Catalunya), **Vallès Occidental**, al **Baix Llobregat** són les zones amb més concentració d'immigrants.
- la **zona litoral** es configura com a centre d'atracció de la localització d'estrangers, però també **les comarques lleidatanes** territoris més lligats a l'**activitat agrària**